

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 163/2022
22.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа пуномоћник Живорад Лекић, адвокат из ..., против туженог „Neri Real Estate Development“ ДОО Београд, кога заступа пуномоћник Јелена Петровић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3298/20 од 08.07.2021. године, у седници одржаној 22.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3298/20 од 08.07.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 224/19 од 14.02.2020. године која је исправљена решењем истог суда П1 224/19 од 18.02.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и утврђено да је незаконито решење туженог о отказу уговора о раду тужиљи број ../2019 од 08.01.2019. године, којим је отказан уговор о раду број ../16 од 18.07.2016. године и тужени је обавезан да тужиљу врати на рад. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 98.250,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3298/20 од 08.07.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда исправљена решењем истог суда П1 224/19 од 18.02.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20) и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. ЗПП, јер је другостепени суд оценио све битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је засновала радни однос код туженог на неодређено време на основу уговора о раду број ../16 од 18.07.2016. године, на радном месту ... где се првих шест месеци сматрају пробним радом. Пре заснивања радног односа код туженог, тужила је обављала послове ... у предузећу „Застава“ Крагујевац, објављивала стучне радове током постдипломских студија, добијала сертификате и признања за објављене радове на тему Тужила је користила трудничко боловање, породилско одсуство и одсуство са рада ради неге детета у периоду од 05.12.2016. године до 26.11.2018. године. У периоду од заснивања радног односа код туженог до 05.12.2016. године, тужилин непосредни руководиоца је био ББ који никада није сачинио писани извештај о раду тужиле, нити је његово мишљење као непосредног руководиоца тражено усмено или писмено приликом доношења решења о отказу уговора о раду тужиле. У новембру 2018. године (непосредно пре враћања тужиле на рад након одсуства) менаџер туженог ВВ, који је од тада био непосредни руководиоца тужиле понудио је тужиле да закључи споразум о престанку радног односа уз исплату две зараде што је она одбила. Обавештењем о наставку тока пробног рада од 18.12.2018. године, тужила је упозната да јој се рачунајући од повратка са одсуства (26.11.2018. године) наставља пробни рад у трајању од још 32 дана и да исти истиче 11.01.2019. године, те да ће рад запослене током преосталог периода пратити непосредни руководиоца ВВ, директор Тржног центра. Током трајања пробног рада тужила је кроз комуникацију са колегама путем мејла добијала потребне инструкције искључиво за обављање појединачних послова. Решењем о отказу уговора о раду број ../2019 од 08.01.2019. године, тужиле је отказан уговор о раду са образложењем да је на радно место ... примљена у радни однос на неодређено време са пробним радом у трајању од 6 месеци, да је рад тужиле током пробног рада у периоду од 26.11.2018. године до 11.01.2019. године пратио директор Тржног центра који је њен непосредни руководиоца који је сачинио извештај о раду тужиле 31.12.2018. године, те да су тужилин рад пратиле и друге колеге а нарочито ГГ, ... директор за Србију (која је 26.12.2018. године сачинила мишљење о раду тужиле за период од 18.07.2016. до 05.12.2016. године), па како током пробног рада није показала одговарајуће радне и стручне способности стекли су се услови из члана 36. став 4. Закона о раду и члана 8. Правилника о раду, за отказ уговора о раду. Чланом 8. став 1. Правилника о раду туженог који је био у примени у спорном периоду предвиђено је да ће пробни рад запосленог пратити непосредно претпостављени запосленог на пробном раду који ће оценити да ли запослени има радне и стручне способности за извршавање послова који су му додељени, а ставом 2. да одлука лица овлашћеног за заступање послодавца о томе да ли ће запосленом престати радни однос за време пробног рада биће заснована између осталог на процени непосредно претпостављеног.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови применили материјално право када су усвојили тужбени захтев тужиле, налазећи да је решење од отказу уговора о раду тужиле незаконито.

Према члану 36. Закона о раду, уговором о раду може да се уговори пробни рад за обављање једног или више повезаних, односно сродних послова утврђених уговором о раду. Пробни рад може да траје најдуже шест месеци (став 1. и 2.). Пре истека времена за који је уговорен пробни рад, послодавац или запослени може да откаже уговор о раду са отказним роком који не може бити краћи од пет радних дана. Послодавац је дужан да образложи отказ уговора о раду (став 3.). Запосленом који за време пробног рада није показао одговарајуће радне и стручне способности престаје радни однос даном истека рока одређеног уговором о раду (став 4.).

Законом о раду предвиђена је могућност уговарања пробног рада за послове за које послодавац сматра да је неопходна претходна провера знања и способности. Управо такав уговор је закључен између странака. Радне способности тужиље у току трајања пробног рада су представљале предмет оцене од стране њеног непосредног руководиоца у периоду након повратка са одсуства, док у периоду од заснивања радног односа до одласка на одсуство (од 18.07.2016. до 05.12.2016. године) њене радне и стручне способности нису оцењене од стране непосредно претпостављеног. У присуству наведених чињеница није прихватљив став изнет у ревизији да је пробни рад, односно успешност пробног рада тужиље оцењена у законитој процедури на основу извештаја непосредног руководиоца ВВ, који је формирао мишљење према доступним изворима сазнања, те да тиме није доведена у питање законита процедура односно овлашћење непосредно надређеног да да мишљење, нити законито овлашћење послодавца за одустајање од уговора о раду.

Успешност пробног рада запосленог треба да буде проверена на начин и у поступку који су унапред утврђени, а што је у конкретном случају изостало. Наиме, по члану 8. Правилника о раду туженог пробни рад запосленог прати непосредно претпостављени запосленог на пробном раду, који ће оценити да ли запослени има радне и стручне способности за извршавање послова који су му додељени, а одлука лица овлашћеног за заступање послодавца о томе да ли ће запосленом престати радни однос за време пробног рада биће заснована, између осталог и на процени непосредно претпостављеног. Оспорено решење засновано је на извршеној оцени радне и стручне способности запослене од стране лица које је било непосредно претпостављени тужиљи у периоду након повратка са одсуства, која је базирана на сопственом искуству у раду са запосленом, као и на информацијама добијеним од осталих колега укључујући и извештај ГГ о радним и стручним способностима тужиље до одласка на одсуство (05.12.2016. године) иако није била директно надређена тужиљи на основу организације послова код послодавца. Непосредни претпостављени тужиљи од заснивања радног односа 18.07.2016. до одласка на одсуство 05.12.2016. године био је ББ, који никада није сачинио писани извештај о раду тужиље нити је од њега затражено усмено или писано мишљење пре доношења оспореног решења. Зато су без утицаја наводи ревизије да послодавац није везан праћењем пробног рада за читаво време обављања истог, јер из утврђеног следи да је оспорено решење донето управо на основу оцене успешности рада тужиље дате за укупно трајање пробног рада супротно унапред утврђеном начину и поступку (без праћења и оцене радне и стручне способности тужиље од стране непосредно претпостављеног у периоду од заснивања радног односа до одласка на одсуство). Тужиљи је отказан уговор о раду на основу члана 36. став 4. Закона о раду у ком случају запосленом који за време пробног рада није показао одговарајуће радне и стручне способности престаје радни однос даном истека рока одређеног уговором о раду (што подразумева праћење и оцену пробног

рада у укупном трајању), па су без утицаја наводи ревизије којима се указује на садржину одредбе члана 36. став 3. наведеног закона, по којој послодавац може да откаже уговор о раду и пре истека времена за који је уговорен пробни рад са отказним роком који не може бити краћи од 5 радних дана, јер то овде није случај. Из изнетих разлога, неосновано се ревизијом туженог указује на погрешну примену материјалног права.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић